

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

***«СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ»***

27–28 вересня 2024 року

Україна, Мукачево

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього**

**СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ**

**MODERN TRANSFORMATIONS OF THE SERVICE
ECONOMY: TOURISM, RECREATION AND COMMERCIAL
SERVICES**

**Збірник тез доповідей
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
27–28 вересня 2024 року**

**Україна, Мукачево
2024**

УДК 338.486.1.02-044.922:[338.48-53:338.48-6](043.2)С91

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 28 жовтня 2024 р.)*

С91

Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачево, 27–28 вересня 2024 р.) /ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево: МДУ, 2024. 130 с.

***Відповідальний за випуск:** Надія ГОБЛИК-МАРКОВИЧ – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

***Технічний редактор:** Надія КАМПОВ – старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Маслиган О.О. – д.е.н., професор; Гоблик-Маркович Н.М. – к.е.н., доц.; Папп В.В. – д.е.н., професор; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Пугачевська К.Й. – к.е.н., доцент; Кампов Н.С. – ст. викладач.

У збірнику тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми сучасної трансформації сервісної економіки.

Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на пошук інноваційних ідей трансформації туризму, рекреації та інших послуг у постіндустріальній економіці; визначення стратегічних пріоритетів розвитку на регіональному та міжнародному рівнях.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

УДК 338.486.1.02-044.922:[338.48-53:338.48-6](043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari>

© Мукачівський державний університет, 2024

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2024

Катерина ПУГАЧЕВСЬКА
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, управління
економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет

ІНСТРУМЕНТАРІЙ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Проблематика забезпечення динамічного місцевого зростання та розвитку є одним з ключових пріоритетів діяльності органів місцевого самоврядування. Для досягнення сформульованих завдань необхідно володіти певною системою знань у частині інструментарію місцевого економічного розвитку (МЕР) та вміти застосовувати їх на практиці. Н. Балдич, Н. Гринчук, Н. Ходько, Л. Чорній та Я. Глібщук у посібнику «МЕР: моделі, ресурси та інструменти фінансування» під інструментами місцевого економічного розвитку розуміють проекти різного спрямування, які формують передумови розвитку місцевої економіки [4, с. 7].

Фахівці НІСД зазначають: «до інструментів МЕР слід відносити стратегічне планування, формування місцевих бюджетів, муніципальне управління, використання фінансових інструментів розвитку приватного сектору, маркетинг території, залучення інвестицій, підтримка бізнесу, створення сприятливого бізнес-клімату, раціональне використання комунальної власності тощо [1, с. 5].

В. Воробей, К. Кравчук, В. Крижанівський та Ю. Поліківська в рамках ресурсу ПРОРОЗВИТОК, розробленого PPV Knowledge Networks за підтримки програми консультацій ЄБРР [2] пропонують класифікувати інструменти МЕР за такими групами: підтримка бізнесу, людський капітал, привабливість території.

Під інструментами підтримки бізнесу слід розміти важелі, які забезпечують зростання чисельності суб'єктів господарювання, покращення якості робочих місць та підвищення інновативності економіки. До них відноситься: центр підтримки бізнесу; мікрокредитування; гарантії; гранти для бізнесу; агенції місцевого економічного розвитку; бізнес-інкубатор; центр трансферу технологій; індустріальний парк; технопарк; науково-технологічний парк тощо.

Інструменти розвитку людського капіталу спрямовані на зменшення рівня трудової міграції, підвищення кадрового професіоналізму, розвиток компетенцій та навичок різних демографічних груп. До них можна віднести наступне: мапа людського капіталу; проекти співпраці бізнесу та освіти; профорієнтаційні програми; підтримка зайнятості; неформальна освіта; програми інклюзивності; креативні та культурні індустрії; креативні простори; програми міжнародної співпраці; проектний офіс.

Інструменти забезпечення привабливості територій орієнтовані на підвищення якості інфраструктурного забезпечення та громадських просторів, а також охорону довкілля. До них відносяться: кластери; міжрегіональні проекти;

державно-приватні партнерства; програма розвитку територій присутності бізнесу; центр залучення інвестицій; розвиток інфраструктурного забезпечення; промоушн території; стратегія просторового розвитку; ревіталізація та рекультивація; якірні проекти тощо.

Разом з тим, під забезпеченням місцевого економічного розвитку слід розуміти систему публічно-управлінських дій, заходів і рішень, які орієнтовані на підвищення рівня економічної активності та задоволення локальних (місцевих) інтересів [3, с.17]. На нашу думку, забезпечення місцевого економічного розвитку передбачає: формування необхідного для цього нормативно-правового поля; створення відповідних інституцій на центральному, регіональному та місцевому рівнях; імплементацію механізмів врегулювання зобов'язань та інтересів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, неурядових організацій, громадськості; впровадження інструментів МЕР, визначених законодавчо.

Таким чином, дослідження наукових підходів до розуміння сутності МЕР дозволило сформулювати висновок, що місцевий розвиток – це процес змін у територіальній громаді, який орієнтований на покращення якості життя на даному етапі та у майбутньому, це партнерство інтересів громади, суб'єктів підприємницької діяльності та ОМС задля підвищення добробуту кожного члена громади. Систематизація існуючих інструментів МЕР дозволила сформулювати висновок про існування значної кількості важелів впливу на економічний розвиток на місцевому рівні. На нашу думку, МЕР не повинен обмежуватися якимось одним виміром, а ініціативи у рамках місцевого економічного розвитку повинні бути цілеспрямованими, багатоплановими та спрямованими на вирішення значної кількості питань, пов'язаних із забезпеченням всебічного розвитку громади. Незважаючи на те, що місцевий розвиток повинен бути спрямований на досягнення стратегічних цілей, він водночас має демонструвати певний позитивний ефект у короткостроковому періоді.

Список використаних джерел

1. Біла С.О. (Ред.) Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні : аналітична доповідь. К. : НІСД, 2013. 88 с.
2. Інструменти економічного розвитку територій. URL: https://www.ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Local_Economic_Development_Toolkit_UA.
3. Ковальова А.І. (Ред.) Інструментарій місцевого економічного розвитку: теорія, методологія, практика: монографія. К.: ФОП Гуляєва В. М., 2021. 413 с.
4. Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування: практ. посібн. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_1.

Карабелеш Станіслав. МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	38
Кашин Артем, Проскура Володимир. ОЦІНКИ СИНЕРГЕТИЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ВЗАЄМОДІЇ ФАКТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРА	40
Кірман Крістіна. ПРОГРАМНИЙ ТА ПРОЄКТНИЙ ПІДХОДИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	43
Ковач Віталій, Медвідь Лариса. ТРАНСПОРТ І ЛОГІСТИКА ЯК ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТСЬКИХ ПОСЛУГ	45
Маркова Евеліна. ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІТИКИ ДАНИХ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ БІЗНЕСОМ	47
Микуланинець Світлана, Іванчик Станіслав. КРОСКУЛЬТУРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	48
Пап Василь, Бошота Неля, Кеменяш Іван. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	50
Попович Олеся. ЗАГРОЗИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	52
Попович Олеся, Максим Гога. СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	54
Пугачевська Катерина. ІНСТРУМЕНТАРІЙ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	56
Катерина Пугачевська, Михайло Йовбак. ЕКСПОРТНА СТРАТЕГІЯ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	58
Стегней Маріанна, Бабидорич Віталій. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ЗРОСТАННЯ	59

СЕКЦІЯ 4. СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Гоблик-Маркович Надія, Сімакова Валерія. ВПРОВАДЖЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СТРАТЕГІЮ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	62
Головко Ольга, Химич Тетяна. ГНУЧКІСТЬ – КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІХУ СУЧАСНОГО РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	64
Дудник Світлана. ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ В ГОТЕЛЬНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	67
Лисичкін Володимир, Удворгелі Лариса. ГОТЕЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	69
Ляхов Микола, Удворгелі Лариса. ВИКОРИСТАННЯ БЕНЧМАРКІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ЯК НАПРЯМУ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ	71
Молнар-Бабіля Джосія, Оксана Грицак. АНАЛІЗ СТАНУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ	73

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>